CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1506-281 Chişinău «13» 04 2016

Biroul Permanent
al Parlamentului

În temeiul articolului 73 din Constituţia Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative , aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.432 din 11aprilie 2016.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului legii – Ministerul Justiţiei.

Anexă:

1. Hotărîrea Guvernului nr. 432 din 11 aprilie 2016 .
2. Proiectul de lege nominalizat .
3. Nota informativă.
4. Raportul de expertiză anticorupție.

Secretar general al Guvernului **Tudor Copaci**

Ex. Gh.Erezanu
250-271

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI
REPUBLICII MOLDOVA
O.D.P. Nr. 163
„13" 04 2016
Ora

Casa Guvernului,
MD-2033, Chişinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

Parlamentul Republicii Moldova

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 432
din 11 aprilie 2016
Chişinău

Privind aprobarea proiectului legii pentru modificarea şi completarea unor acte legislative

---

Guvernul HOTĂRĂŞTE:

Se aprobă şi se prezintă Parlamentului spre examinare proiectului legii pentru modificarea şi completarea unor acte legislative.

Prim-ministru **PAVEL FILIP**

Contrasemnează:

Ministrul justiţiei Vladimir Cebotari

DIRECTIA DE DOCUMENTARE

Proiect

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea şi completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociaţiile obşteşti (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 153–156 BIS), cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. Articolul 1:
la alineatul (1), cuvîntul „două" se substituie cu cuvîntul „trei";
la alineatul (2), cuvintele „de invalizi" se substituie cu cuvintele „de persoane cu dizabilităţi".

2. La articolul 3 alineatul (2), sintagma „ Activitatea asociaţiilor obşteşti trebuie să aibă un caracter transparent," se substituie cu sintagma „ În statutul asociației obștești urmează a fi specificate normele prin care asociația obștească își va face publică activitatea,".

3. La articolul 9 alineatul (4), ultima propoziţie se exclude.

4. La articolul 12, alineatul (3) va avea următorul cuprins:
„(3) Calitatea de membru se confirmă ca urmare a adoptării deciziei cu privire la primirea în rîndurile asociaţiei obşteşti de către organul competent, potrivit statutului asociaţiei obşteşti."

5. Articolul 16 alineatul (1):
la litera d), cuvintele „şi sarcinile" şi cuvintele „durata activităţii asociaţiei obşteşti" se exclud;
la litera g), cuvintele „sediul acestora" se exclud.

6. Articolul 17 se completează cu alineatele (6^1) şi (9) cu următorul cuprins:
„(6^1) Pentru înregistrarea modificărilor cu privire la alegerea/realegerea conducătorului, asociaţia obştească prezintă organului de înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării hotărîrii, următoarele acte:
a) procesul-verbal de alegere/realegere a conducătorului asociaţiei obşteşti;
b) copia de pe buletinul de identitate al conducătorului asociaţiei obşteşti."

„(9) Pentru înregistrarea filialelor şi reprezentanţelor asociaţiilor obşteşti străine se va prezenta decizia organului de conducere al asociaţiei obşteşti privind constituirea filialei sau reprezentanţei, cu indicarea persoanei abilitate de a reprezenta asociaţia obştească în Republica Moldova, statutul asociaţiei obşteşti cu traducerea în limba română, precum şi documentele enumerate la alin. (5) lit. a), b), d)-h). Actele de constituire ale asociaţiei obşteşti şi decizia de constituire a filialei sau reprezentanţei urmează a fi prezentate Ministerului Justiţiei cu respectarea cerinţelor stabilite în acordurile internaţionale."

7. La articolul 18, cuvintele „să amîne înregistrarea statutului" se exclud;

8. Articolul 20 se abrogă.

9. Articolul 21 alineatul (1):
cuvîntul „excepţionale" se exclude;
litera b) se exclude;
se completează cu o nouă literă, g), cu următorul cuprins:
„g) nu a fost prezentat tot setul de acte indicate la art.17 alin. (5)."

10. Articolul 23:
în denumire, sintagma „Registrul de stat al" se substituie cu sintagma „Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale, parte integrantă a Registrului de stat al unităţilor de drept";
alineatele (1) şi (3) vor avea următorul cuprins:
„(1) Ministerul Justiţiei ţine Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale."
„(3) Datele din Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale sînt accesibile pe site-ul Ministerului Justiţiei."

11. La articolul 25 alineatul (1), litera (c) va avea următorul cuprins:
„c) să informeze anual organul de înregistrare asupra continuării activităţii asociaţiei, indicînd denumirea, sediul organului de conducere, datele privind conducătorii asociaţiei, care se trec în Registrul organizaţiilor necomerciale. Această prevedere se aplică doar asociaţiilor obşteşti care au obţinut statutul de utilitate publică sau au primit fonduri publice în anul precedent."

12. La articolul 30 alineatul (1), după cuvintele „asociaţiei obşteşti" se completează cu cuvintele „ ,fundaţiei şi instituţiilor private, ".

13. Articolul 30^1:
la alineatul (1) literele a), b) şi c), alineatul (2), alineatul (3) literele a), b) şi c) şi alineatul (5), după cuvintele „asociaţie obştească", se completează cu cuvintele „fundaţie şi instituţie privată", la cazul gramatical corespunzător;
la alineatul (4), prima propoziţie va avea următorul cuprins:

„(4) Asociația obștească, fundația și instituția privată, care solicită statutul de utilitate publică trebuie să-şi desfăşoare activitatea în mod transparent, ceea ce se va manifesta, în special, prin publicarea în mijloacele de informare (inclusiv pe pagina web a asociaţiei, fundației sau instituției private) a rapoartelor lor anuale şi prin prezentarea acestora către organul de înregistrare în cel mult 3 luni de la expirarea anului. ".

14. Articolul 31:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Comisia de certificare este alcătuită din 9 membri, dintre care 3 sînt desemnaţi de Preşedintele Republicii Moldova, 3 de Parlament şi 3 de Guvern. Cel puţin un membru din cei 9 desemnați trebuie să fie specialist în domeniul financiar. Membrii Comisiei de certificare sînt desemnaţi în urma unui proces de selecţie deschis şi transparent. Cel puţin 2 din cei 3 membri desemnaţi de fiecare organ menţionat trebuie să fie reprezentanţi ai asociaţiilor obşteşti, fundațiilor și instituțiilor private care au statut de utilitate publică, aleşi în bază de concurs.";

la alineatul (3) litera e), după cuvintele „asociații obștești" se completează cu cuvintele „fundații și instituții private";

alineatul 9 va avea următorul cuprins:

„(9) Secretariatul Comisiei de certificare va fi asigurat de subdiviziunea de profil din cadrul Ministerului Justiției.";

la alineatul (11), sintagma „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi" se exclude;

alineatul (11^1) va avea următorul cuprins:

„(11^1) În termen de pînă la 20 decembrie a fiecărui an, Comisia de certificare publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiţiei lista actualizată a organizaţiilor necomerciale de utilitate publică. Lista este publicată şi de către Inspectoratul Fiscal pe pagina sa web oficială.";

la alineatul (12), sintagma „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi" se exclude.

15. Articolul 31^1 alineatul (1):

la literele a) și h), după cuvintele „asociațiilor obștești" se completează cu cuvintele „ , fundațiilor și instituțiilor private";

la literele c) și e), după cuvintele „asociațiile obștești" se completează cu cuvintele „ , fundațiile și instituțiile private";

litera e^1) va avea următorul cuprins:

„e^1) menţine lista actualizată a organizaţiilor necomerciale de utilitate publică;";

la litera i), sintagma „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova" se exclude.

16. Articolul 32:

după cuvintele „Asociația obștească" se completează cu cuvintele „ , fundația și instituția privată";

la literele d) și e), după cuvîntul „asociației" se completează cu cuvintele „ , fundației și instituției private".

17. Articolul 32^1 :

la alineatul (1), litera b) se exclude;

alineatul (3) se exclude;

la alineatul (6), cifra „7" se substituie cu sintagma „pînă la 7 zile lucrătoare";

la alineatele (7) şi (8), după cuvintele „Asociația obștească" se completează cu cuvintele „ , fundația și instituția privată";

la alineatul (9), cuvintele „ amînare sau" se exclud;

se completează cu un nou alineat, (10), cu următorul cuprins:

„(10) Neprezentarea cel puţin a unuia din documentele specificate la articolul 32, conduce la neexaminarea cererii de atribuire a statutului de utilitate publică."

18. La articolul 32^2 alineatul (1), după cuvintele „asociației obștești" se completează cu cuvintele „ , fundației și a instituției private".

19. Articolul 32^3 va avea următorul cuprins:

„Articolul 32^3 . Datele despre asociaţiile obşteşti de utilitate publică

(1) Datele despre asociaţiile obşteşti de utilitate publică se înregistrează în Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale.

(2) În Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale se introduc următoarele date despre asociaţiile obşteşti de utilitate publică:

a) denumirea asociaţiei obşteşti de utilitate publică;

b) data eliberării certificatului şi numărul acestuia;

c) adresa asociaţiei obşteşti de utilitate publică;

d) numele şi prenumele conducătorului asociaţiei obşteşti de utilitate publică;

e) data retragerii statutului de utilitate publică.

(3) Datele despre asociaţiile obşteşti de utilitate publică se introduc în Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale în modul stabilit de Guvern.

(4) Datele despre asociaţiile obşteşti de utilitate publică sînt accesibile pe pagina web oficială a Ministerului Justiţiei.

(5) Ministerul Justiţiei păstrează toate dosarele asociaţiilor care au solicitat statutul de utilitate publică. Dosarele conţin toate documentele referitoare la asociaţie, inclusiv cele depuse la solicitarea statutului de utilitate publică, cele pe care le întocmeşte Comisia de certificare şi cele pe care asociaţia le prezintă ulterior, pe parcursul activităţii."

20. Articolul 32^4:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Pe perioada deţinerii certificatului, asociaţia obştească, fundaţia şi instituţia privată sînt obligate să respecte condiţiile care au stat la baza atribuirii statutului de utilitate publică.";

la alineatul (2), după cuvîntul „asociaţia" se completează cu cuvintele „ , fundaţia sau instituţia privată, ".

21. Articolul 32^5:

în tot textul, după cuvintele „asociaţia obştească" se completează cu cuvintele „ , fundaţia şi instituţia privată", la cazul gramatical corespunzător;

la alineatul (4), ultima propoziţie se exclude.

22. La articolul 33, în denumire şi în tot textul, după cuvintele „asociaţiile obşteşti" se completează cu cuvintele „ , fundaţiile şi instituţiile private", la cazul gramatical corespunzător.

23. La articolul 33^1, în denumire şi în tot textul, după cuvintele „asociaţiile obşteşti" se completează cu cuvintele „ , fundaţiile şi instituţiile private", la cazul gramatical corespunzător.

24. La articolul 33^2 alineatele (3) şi (4), după cuvintele „asociaţiile obşteşti" se completează cu cuvintele „ , fundaţiile şi instituţiile private".

Art. II. – Legea nr. 581-XIV din 30 iulie 1999 cu privire la fundaţii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 118-119, art. 556), cu modificările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, după cuvintele „organizaţie necomercială" se completează cu cuvintele „ , apolitică, care nu acordă asistenţă politică şi nu sprijină nici un partid politic ".

2. La articolul 9, alineatul (3) se exclude.

3. Articolul 11 alineatul (2):

litera j) va avea următorul cuprins:

„j) structura organelor de conducere a fundaţiei, procedura de constituire, denumirea exactă, precum şi structura, competenţa şi durata mandatului organelor de conducere, organelor executive, ale celor de control şi revizie ale fundaţiei;";

se completează cu literele j^1, l^1) şi l^2) cu următorul cuprins:

„j^1) procedura şi termenele de convocare a organelor de conducere ale fundaţiei;";

„l^1) procedura de adoptare, modificare şi completare a statutului;

l^2) sursele, modul de formare şi de folosire a proprietăţii şi a altor bunuri ale fundaţiei; organul care este în drept să ia decizii cu privire la procurarea, distribuirea şi înstrăinarea proprietăţii;".

4. Articolul 12:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Înregistrarea fundaţiilor, filialelor şi reprezentanţelor fundaţiilor străine se efectuează de către Ministerul Justiţiei cu includerea datelor acestora în Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale, care este parte integrantă a Registrului de stat al unităţilor de drept.";

alineatul (2):

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) în cazul în care fondatorii sînt persoane fizice, se prezintă copiile de pe actele de identitate ale fondatorilor şi a membrilor organelor de conducere ale fundaţiei. În cazul în care fondator este o persoană juridică, se prezintă copia de pe statut şi extrasul din Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale;";

literele h) şi i) se exclud;

la alineatul (5), cuvintele „de 3 salarii minime" se substituie cu cuvintele „un salariu minim lunar garantat de stat în sectorul real";

se completează cu un nou alineat, (7), cu următorul cuprins:

„(7) Pentru înregistrarea modificărilor cu privire la numirea sau alegerea/realegerea conducătorului, fundaţia prezintă organului de înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării hotărîrii, următoarele acte:

a) procesul-verbal/decizia organului competent, conform statutului, de alegere/realegere a conducătorului fundaţiei;

b) copia de pe buletinul de identitate al conducătorului fundaţiei."

5. La articolul 13 alineatul (1), litera (b) se exclude.

6. Articolul 14 se abrogă.

7. La articolul 15 alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) nu a fost prezentat tot setul de acte indicate la art.12 alin. (2)".

8. La articolul 18 alineatul (8), după cuvintele „filialele şi reprezentanţele fundaţiilor străine constituite"se completează cu cuvintele „în conformitate cu prevederile statutului fondatorului".

9. Articolul 19:

la alineatul (1), sintagma „art. 34-37" se substituie cu sintagma „art. 30-33^3";

alineatele (2) şi (3) se exclud.

10. La articolul 22 alineatul (1), litera d) se exclude.

11. La articolul 23 denumirea va avea următorul cuprins:
„Articolul 23. Activitatea economică a fundaţiei".

12. La articolul 25, alineatul (6) va avea următorul cuprins:
„(6) Preşedintele consiliului fundaţiei este desemnat în modul stabilit de statut. Atribuţiile preşedintelui consiliului fundaţiei sînt stabilite prin decizia consiliului fundaţiei."

13. Se completează cu un nou articol, 28^1, cu următorul cuprins:
„Articolul 28^1. Administratorul fundaţiei (conducătorul)
(1) Administratorul fundaţiei este desemnat în modul prevăzut de statut.
(2) Administratorul fundaţiei are în competenţa sa următoarele atribuţii:
a) organizează şi dirijează activitatea curentă a fundaţiei, a subdiviziunilor ei şi asigură îndeplinirea deciziilor adoptate de către consiliul fundaţiei;
b) deschide şi închide conturi curente şi valutare în instituţiile bancare din ţară şi din străinătate;
c) încheie în numele fundaţiei şi semnează fără procură atît în ţară, cît şi peste hotare, acorduri, contracte şi alte acte permise de legislaţia în vigoare;
d) adoptă hotărîri privind primirea angajaţilor, încasarea pagubelor, cauzate de către ei şi aplicarea sancţiunilor disciplinare;
e) prezintă consiliului rapoarte de activitate şi financiare, precum şi bilanţul anual al fundaţiei;
f) soluţionează alte chestiuni curente.
(3) Prin decizia consiliului fundaţiei, în sarcina administratorului fundaţiei pot fi puse şi alte atribuţii, necesare pentru buna desfăşurare a activităţii fundaţiei."

Art. III. – Legea patronatelor nr.976-XIV din 11 mai 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.141–143, art.1013), cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. Articolul 13:
la litera d), după cuvîntul „vizînd" se completează cu cuvintele „încheierea şi";
litera e) va avea următorul cuprins:
„e) participă, în colaborare cu autorităţile publice respective, la iniţierea, elaborarea şi promovarea strategiilor, programelor şi proiectelor de dezvoltare, restructurare, privatizare şi lichidare a întreprinderilor, precum şi de cooperare economică a acestora;";
se completează cu o nouă literă, g^1), cu următorul cuprins:
„g^1) propune, în colaborare cu autorităţile publice şi sindicatele, pentru decorare şi premiere unităţile economice – membre ale patronatelor şi

conducătorii acestora pentru rezultate remarcabile în activitate şi contribuţii la soluţionarea problemelor sociale ale comunităţilor."

2. Articolul 16 se completează cu un nou alineat, (3), cu următorul cuprins:

„(3) Statutul este semnat de către toţi membrii fondatori ai patronatului la momentul constituirii acestuia."

3. Articolul 17:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Patronatele dobîndesc statutul de persoană juridică din momentul înregistrării acestora în Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale, parte integrantă a Registrului de stat al unităţilor de drept.";

alineatul (3):

litera d) se completează cu cuvintele „ , precum şi copia statutului şi procesul-verbal al şedinţei organului său de conducere sau extrasul acestuia, în care este consemnată decizia de constituire a patronatului";

la litera f), după cuvîntul „înregistrare" se completează cu sintagma „în mărime de 90 de lei";

literele g) şi h) se exclud;

la alineatul (5), sintagma „Ministerul Justiţiei" se substituie cu cuvîntul „Guvern";

se completează cu un nou alineat, (6), cu următorul cuprins:

„(6) Pentru înregistrarea modificărilor la statut cu privire la conducătorul patronatului, acesta prezintă, în termen de o lună de la data aprobării hotărîrii, organului de înregistrare, următoarele documente:

a) cererea privind modificările referitoare la alegerea/realegerea conducătorului patronatului;

b) procesul-verbal al organului competent sau extrasul acestuia cu privire la adoptarea hotărîrii referitoare la alegerea/realegerea conducătorului patronatului;

c) copia de pe buletinul de identitate al conducătorului patronatului."

4. La articolul 19, alineatul (1) se completează cu o nouă literă, d), cu următorul cuprins:

„d) nu au fost prezentate actele prevăzute la art. 17."

5. Articolul 21:

la alineatul (1), literele c), d) şi e) se exclud;

alineatul (2) se exclude.

6. La articolul 22 alineatul (2), litera d) va avea următorul cuprins:

„d) taxele pentru prestarea serviciilor care rezultă din activitatea specificată în scopurile statutare ale patronatului;"

7. La articolul 24 alineatul (2), cuvintele „comisia de cenzori" se substituie cu cuvintele „organul de control".

8. La articolul 25 alineatul (2), cuvintele „prezenta lege" se substituie cu cuvintele „prevederile legislației în vigoare".

9. Articolul 28 se exclude.

Art. IV. – Legea sindicatelor nr. 1129-XIV din 7 iulie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 130-132, art. 919), cu modificările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. Articolul 1:
la noţiunea „sindicate", cuvintele „organizaţii obşteşti" se substituie cu cuvîntul „asociaţii";
la noţiunea „organ sindical", cuvîntul „regulamentul" se substituie cu cuvîntul „statutul";
noţiunea „organizator sindical" va avea următorul cuprins:
„conducător al organizației sindicale primare".

2. La articolul 9 alineatul (3) litera b), cuvintele „şi sarcinile" se exclud.

3. Articolul 10:
alineatul (1) va avea următorul cuprins:
„(1) Organizaţia sindicală primară, centrul sindical ramural teritorial, centrul sindical naţional ramural şi centrul sindical naţional interramural dobîndesc calitatea de persoană juridică din momentul înregistrării acestora.".
alineatul (2) va avea următorul cuprins:
„(2) Pentru înregistrarea sindicatului, se prezintă, în termen de o lună de la data aprobării statutului, la Ministerul Justiţiei, următoarele documente:";
la litera b), cuvîntul „copia" se exclude, iar după cuvintele „două exemplare" se completează cu cuvintele „semnat de către fondatorii sindicatului";

alineatul (5) va avea următorul cuprins:
„(5) Pentru înregistrarea modificărilor cu privire la alegerea/realegerea conducătorului sindicatului, sindicatul va prezenta, în termen de 1 lună de la data aprobării hotărîrii, Ministerului Justiţiei, următoarele documente:
a) cererea cu privire la înregistrarea alegerii/realegerii conducătorului sindicatului;
b) procesul-verbal al organului de conducere potrivit statutului sindicatului cu privire la alegerea/realegerea conducătorului sindicatului;
c) copia de pe buletinul de identitate al conducătorului nou ales;

se completează cu un nou alineat, (6), cu următorul cuprins:

„(6) Modificările şi completările în statutul sindicatului se înregistrează conform aceleiaşi proceduri şi în aceleaşi termene ca şi înregistrarea statutului."

4. La articolul 16 alineatul (4), cuvintele „poate avea loc doar cu acordul organului sindical (organizatorului sindical)" se substituie cu cuvintele „va avea loc în conformitate cu prevederile Codului muncii al Republicii Moldova".

Art. V. – Dispoziţii finale şi tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 3 luni de la publicare.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la publicare, va aduce actele sale normative în concordanţă cu prezenta lege.

(3) Din momentul intrării în vigoare a prezentei legi, urmează a fi realeşi toţi membrii Comisiei de Certificare.

Preşedintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul legii pentru modificarea şi completarea unor acte legislative

Condiţiile ce au impus elaborarea proiectului şi finalităţile urmărite

În vederea realizării obiectivelor şi acţiunilor trasate în documentele de politici:

- Punctul 256 *Ajustarea cadrului legal ce reglementează activitatea organizaţiilor necomerciale la normele internaţionale* din Planul de acţiuni al Guvernului pentru anul 2014;
- Punctul 260 *Reformarea mecanismului de înregistrare şi reînregistrare a organizaţiilor necomerciale pentru asigurarea respectării libertăţii de asociere* din Planul de acţiuni al Guvernului pentru anul 2014;

Obiectivul general nr.12, punctul 1.2 *Modificarea legislaţiei în vederea asigurării transparenţei şi a responsabilităţii OSC* din Planul Ministerului Justiţiei pentru anul 2014, Ministerul Justiţiei a elaborat proiectul Legii cu privire la modificarea şi completarea unor acte legislative. Proiectul de lege în cauză, are drept scop uniformizarea cadrului normativ în materia reglementărilor activităţii organizaţiilor necomerciale (asociaţii obşteşti, fundaţii, patronate, sindicate), elucidarea problemelor cu care se confruntă acestea, înlăturarea acestora, precum şi facilitarea şi intensificarea relaţiilor dintre organizaţii necomerciale şi autorităţile statale. La fel, proiectul Legii îşi propune ajustarea normelor legale la necesităţile şi situaţiile apărute în practică.

Principalele prevederi ale proiectului şi evidenţierea elementelor noi

Conştientizînd importanţa deosebită a dreptului la libertatea de asociere pentru fiecare persoană fizică şi juridică (organizaţie necomercială), precum şi atenţia acordată la nivel internaţional acestui drept (Declaraţia Universală a Drepturilor Omului din 10.12.1948, Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale din 04.11.1950), luînd în considerare practica Republicii Moldova în aplicarea legii şi asigurarea respectării dreptului pe teritoriul statului, Guvernul Republicii Moldova a inclus în documentele de politici drept obiectiv revizuirea prevederilor Legii nr.837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociaţiile obşteşti, Legii nr.581-XIV din 30 iulie 1999 cu privire la fundaţii, Legii patronatelor nr.976-XIV din 11 mai 2000, Legii sindicatelor nr. 1129-XIV din 07 iulie 2000.

De la adoptarea acestor legi a trecut o perioadă destul de mare, timp în care în viaţa politică, economică şi socială a ţării au intervenit schimbări semnificative. Prin urmare, aceste acte legislative necesită a fi ajustate la noile condiţii, dat fiind faptul că unele prevederi împiedică activitatea în condiţii favorabile şi avantajoase a organizaţiilor necomerciale. Astfel, apare necesitatea stringentă de creare a unui cadru normativ adecvat în vederea garantării activităţii eficiente a organizaţiilor necomerciale, în special a asociaţilor obşteşti, a fundaţiilor, a patronatelor şi a sindicatelor.

Drept urmare, la modificarea şi completarea Legii asociaţiilor obşteşti nr. 837 din 17 mai 1996, atragem atenţia asupra următoarelor modificări:

1. În primul rînd, este prioritară modificarea art. 1 alin (1) care prevede că asociaţia obştească trebuie să fie fondată din cel puţin 3 persoane fizice/juridice (în prezent numărul minim este de 2 persoane). Această modificare se impune prin faptul că dreptul de asociere implică libertatea de întrunire a mai multor persoane cu scopul desfăşurării unei anumite activităţi, acesta fiind garantul dreptului la libertatea de exprimare. Acest drept implică în sine activitatea mai multor persoane. Astfel, statul se obligă să instituie numărul minim de persoane care pot avea calitatea de membru în cadrul asociaţiei obşteşti. Această prevedere nu constituie o ingerinţă în activitatea asociaţiilor obşteşti, dar contribuie la îmbunătăţirea managementului asociaţiei şi asigurarea desfăşurării unei activităţi mai productive, care va duce la realizarea scopurilor stabilite în statut, ceea ce în final impune stabilirea unui număr de cel puţin 3 membri fondatori ce pot constitui o asociaţie obştească.

2. În acelaşi context, se modifică alin. (2) al aceluiaşi articol, prin includerea sintagmei „a persoanelor cu dizabilităţi" în locul celei „de invalizi", din motivul că, prin termenul „invalid" se înţelege persoană care este inaptă de muncă, iar prin termenul „persoană cu dizabilităţi" înţelegem acea persoană care are deficienţe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficienţe care, în interacţiune cu diverse circumstanţe, pot îngrădi participarea deplină şi efectivă a persoanelor în societate, în condiţii de egalitate cu ceilalţi. Prin urmare, modificarea dată anihilează orice posibilitate de interpretare eronată, sintagma propusă incorporînd şi termenul existent.

3. Oportunitatea amendării art. 3 alin. (2), constă în necesitatea incorporării aspectului transparenţei în conţinutul obligatoriu al statutului, astfel stabilindu-se clar că statutul asociaţiei este instrumentul de control care guvernează aspectul transparenţei în activitatea asociaţiei obşteşti.

4. Modificarea ce se propune la art.9, alin. (4) are drept scop clasificarea listei actelor care urmează a fi prezentate de către o asociaţie obştească ce solicită să înfiinţeze filiale şi/sau reprezentanţe pe teritoriul Republicii Moldova. Scopul prevederii sus-menţionate constă în ineficacitatea dispoziţiei în cauză, neavînd aplicabilitate în practică. Asociaţia obştească care nu are statut înregistrat, nu poate înfiinţa filiale. Astfel, considerăm irelevantă reglementarea prevederii respective.

5. Art.12 alin. (3) se modifică în vederea existenţei unui temei juridic pentru confirmarea calităţii de membru al asociaţiei.

6. În prezent Registrul de Stat al organizaţiilor necomerciale nu prevede menţiunea referitoare la sarcinile asociaţiei obşteşti. De aici rezultă necesitatea excluderii din art.16 alin.(1) a lit.(d). Este neargumentată limitarea duratei de activitate a asociaţiei obşteşti, dat fiind faptul că aceasta are un scop nelucrativ. Considerăm oportun şi corect ca aceasta să activeze nelimitat pînă la survenirea unor condiţii obiective, fără indicarea unui termen limitat în lege.

În aceiaşi ordine de idei prevederile specificate mai sus se aplică şi Legii cu privire la patronate, astfel urmează a fi exclus din art. 17 lit. (g) şi lit. (h) şi completarea art. cu alin. (6).

7. Proiectul Legii conţine modificări şi la art.16, lit. (g), care constau în evitarea repetării prevederilor specificate la lit. (c) a prezentului articol.

8. La fel se completează şi art. 17, alin. (6) şi se include în conţinutul alin. (6^1), precum şi a alin. (9) prevederi ce ţin de înregistrarea statutului, a unor norme mai detaliate cu privire la prezentarea de către asociaţiile obşteşti a documentelor cu privire la înregistrarea modificărilor în actele de constituire a acestora şi anume: procesele-verbale ale organului competent potrivit statutului. În cazul în care datele prezentate de către solicitant nu sunt veridice, registratorul are dreptul să solicite documente suplimentare.

De asemenea în proiect se stabilesc exigenţe referitor la lista exhaustivă a actelor pe care solicitantul urmează să le prezinte organului de înregistrare, în situaţia în care va solicita înregistrarea modificărilor în Registrul de Stat al organizaţiilor necomerciale cu privire la conducătorul asociaţiei obşteşti.

9. La art. 18, art. 20, 21 alin.(1) lit. (b), art. 32^1 alin.(1), lit. (b), alin.(3), alin. (9) din Lege se exclude instituţia amînării, aceasta avînd în practică aceleaşi efecte ca şi refuzul înregistrării unei asociaţii obşteşti, astfel se va evita aplicarea unui dublu mecanism de neînregistrare a unei asociaţii. Prin urmare considerăm irelevant păstrarea prevederilor menţionate supra.

Dispoziţiile de mai sus se aplică şi Legii cu privire la fundaţii, astfel se exclude art. 13 alin. (1) lit. (b), precum şi art. 14.

10. Un neajuns legislativ ce se impune în mod necesar, constituie temeiurile de refuz la înregistrarea asociaţiilor obşteşti. Aşadar, neprezentarea pentru înregistrare a setului de acte necesar

potrivit prevederilor art.17 din Lege, este un temei de emitere a deciziei de refuz, ceea ce însă nu este prevăzut de către legislator. În acest sens, această omisiunea constituie o lacună legislativă, care necesită a fi remediată prin introducerea listei exhaustive de acte necesare pentru înregistrarea asociației în prevederile art.21 alin. (1), lit. (g).

11. În același context, se impune modificarea art. 23, alin.(1) și alin.(3). După cum am menționat anterior, în prezent Registrul de Stat al organizațiilor necomerciale constituie o parte integrantă a Registrului de stat al unităților de drept. Scopul modificării a constat în necesitatea ajustării prevederilor cadrului normativ.

Prevederile menționate mai sus, se aplică și Legii cu privire la fundații prin modificarea art. 12 alin.(1) din Lege.

14. Se amendează art. 25, alin. (1), lit. (c), dat fiind faptul că sancțiunea pentru încălcarea acestei obligații nu pare a fi clară. Deși nu există standarde internaționale specifice cu privire la cerințele de raportare, este oportun ca organul de înregistrare să solicite asociațiilor obștești (ca și altor persoane juridice) prezentarea rapoartelor financiare. În plus, este legitim ca organul abilitat să ceară o raportare mai strictă și mai detaliată pentru asociațiile care au obținut statutul de utilitate publică sau au primit fonduri publice. Cu toate acestea, obligația absolută pentru toate asociațiile, indiferent de scopurile lor statutare (publice sau mutuale), de a informa anual autoritatea de înregistrare despre continuarea activității sale, duce la o imixtiune necuvenită în libertatea de asociere și încălcarea Articolului 11 al Convenției pentru Drepturile Omului. În această ordine de idei obligația de raportare anuală va fi executată doar de asociațiile obștești care au obținut statutul de utilitate publică sau au primit fonduri publice în anul precedent.

15. La fel, urmează a fi modificat art.30 alin. (1), 30^1, 31^1, 32, 32^1, 32^2, 32^4, 33-33^3, cu scopul identificării tuturor organizațiilor necomerciale, asupra cărora se aplică prevederile prezentului capitol și anume statutul de utilitate publică.

16. În același context, art. 31, alin. (2), la fel va suporta unele modificări în vederea respectării principiului independenței decizionale în activitatea Comisiei de certificare și delegarea reprezentanților atît din rîndurile asociațiilor obștești, cît și a fundațiilor și instituțiilor private.

17. Concomitent, se impune și modificarea art. 31, alin. (11), alin. (12), art. 31^1 alin. (1), lit. (i) din considerentul că membrii Comisiei de certificare activează pe bază de voluntariat, Comisia neavînd un buget separat, astfel aflîndu-se în imposibilitate de a achita publicarea acestor decizii. Este irelevant de a impune Comisiei obligația de a publica deciziile în timp ce, aceasta nu dispune de mijloace financiare proprii.

18. În același context, este necesar de a modifica și conținutul art. 32^1 alin.(6), prevederile căruia se referă la micșorarea termenului de înștiințare a solicitantului referitor la data stabilită pentru ședință. Se impune micșorarea acestei perioade, dat fiind faptul că termenul de 7 zile este unul prea mare. În practică în acest interval survin foarte multe schimbări. De aceea este necesar de a institui un termen de pînă la 7 zile lucrătoare, care va permite tuturor membrilor să-și planifice programul, fără survenirea ulterioară a unor modificări.

19. O altă problemă abordată în prezentul proiect ține și de temeiurile de refuz la atribuirea statutului de utilitate publică. Așadar, neprezentarea pentru înregistrare a setului de acte necesar, potrivit art.32^1 alin. (1), constituie un temei de emitere a deciziei de refuz, ceea ce însă nu este prevăzut de către legislator. În acest sens, considerăm că aceasta constituie o lacună a cadrului normativ și este oportun de a include această prevedere în cadrul art.32^1 alin. (10).

20. În același timp, menționăm necesitatea introducerii unui art. nou și anume 32^3,în vederea specificării tuturor datelor care trebuie specificate în Registrul de stat al organizațiilor

necomerciale.

Cu referire la modificările şi completările la Legea nr.581-XIV din 30.07.1999 cu privire la fundaţii, menţionăm cîteva momente esenţiale:

1. Se modifică art. 1 cu includerea noţiunii de apolitică, pentru a specifica clar faptul că fundaţia nu poate desfăşura activitate politică.

2. Art. 9, alin. (3), urmează a fi exclus, dat fiind faptul că cerinţa exagerată cu privire la patrimoniu după toată probabilitatea va descuraja utilizarea fundaţiilor ca formă instituţională nonprofit. Cerinţa exagerată cu privire la cuantumul capitalului în cele din urmă are un impact advers asupra utilizării optimale a capitalului social, din considerentele că ar putea descuraja persoanele care doresc să-şi investească timpul, ideile şi resursele în desfăşurarea unor activităţi de utilitate publică prin intermediul unei organizaţii fără membri. Recunoscînd impactul negativ al cerinţelor exagerate cu privire la patrimoniu, un şir de ţări au optat să nu stabilească cerinţe minime cu privire la patrimoniul fundaţie.

3. În acelaşi context la art. 11, lit.(j), lit. (j^1), lit. (l^1), lit. (l^2) se propune un nou conţinut care reflectă mai amplu şi mai detaliat ordinea în care organele de conducere ale fundaţiei urmează să se organizeze. În vederea uniformizării legislaţiei, se specifică şi lista menţiunilor care trebuie să fie încadrate în statut. Aceste modificări vor servi drept o garanţie pentru solicitanţii care doresc să înregistreze o fundaţie.

4. La fel, art. 12, alin. (2) lit. e) se propune în redacţie nouă. Considerăm, oportună includerea acestor exigenţe legale, deoarece la constituirea fundaţiilor a căror fondator/fondatori sunt persoane fizice şi juridice, aceştia, urmează să prezinte organului de înregistrare setul complet de acte care atestă identitatea acestora, precum şi legalitatea adoptării de către aceştia a actelor în calitate de fondatori a fundaţiei.

5. La art.12, alin. (2) se exclude lit. (h) şi (i) pe motivul că actele respective sunt desuete şi nu se mai aplică în practică.

6. Este relevantă modificarea art.12, alin.(5), dat fiind faptul că taxele prevăzute pentru înregistrare par să fie prea mari, nu sunt consecvente cu caracterul nonprofit al fundaţiei şi ar putea servi drept un impediment pentru crearea fundaţiei. În calitate de practică bună internaţională, taxele de înregistrare sunt stabilite la nivel minim sau simbolic.

7. Concomitent se impune completarea art. 12 din Lege cu alin. (7) care să stabilească exhaustiv lista actelor necesare pe care fundaţia urmează să le prezinte organului de înregistrare în situaţia în care în cadrul fundaţiei s-a modificat conducătorul.

8. Se modifică art.15, alin. (1), lit. (b), în scopul uniformizării legislaţiei, precum şi evitării comiterii fraudelor şi a încălcărilor ulterioare.

9. Propunem completarea art.18, alin.(8), dat fiind faptul că atît filialele, cît şi reprezentanţele fundaţiilor străine, fiind subdiviziuni ale fundaţiei, trebuie să se înregistreze potrivit prevederilor statului fondator.

10. Art. 19, alin. (1), prevederea „art.34-37" se substituie cu prevederea „art.30-33^3. Această propunere vine să ajusteze reflectările din Legea nr. 837-XIII din 17.05.1996 cu privire la fundaţii, la normele actuale ale Capitolului 5 a Legii cu privire la asociaţiile obşteşti, în partea ce ţine de atribuirea statutului de utilitate publică a fundaţiei. Considerăm necesar de a exclude alin. (2) şi (3) din articolul 19, deoarece aceste norme legale se dublează, reglementîndu-se şi în textul Legii nr. 837-XIII din 17.05.1996 cu privire la asociaţiile obşteşti.

11. În opinia autorilor, prevederea de la art. 22, alin. (1) şi anume lit. (d) din Lege urmează a fi exclusă, deoarece art. 11, alin. (2), lit. (b) prevede sediul fundaţiei ca element

obligatoriu al statutului fundației și orice schimbare a sediului fundației se prezumă ca modificare a statutului. În acest sens, art. 12, alin. (1) al Legii prevede că înregistrarea fundației se efectuează de către Ministerul Justiției. Astfel, prin intermediul proiectului de Lege evităm o dublă activitate, atît din partea fundației, cît și din partea Ministerului Justiției.

12. Se modifică denumirea art. 23, în vederea uniformizării legislației și stabilirii unui mecanism eficient de verificare a legalității activității fundației.

13. Legea necesită a fi modificată și în partea ce ține de competența organelor de conducere ale fundației. Art. 24 prevede că Consiliul („Consiliul de directori") este organul suprem al fundației. Art. 27 stabilește atribuțiile Consiliului, în timp ce art. 25 („Membrii consiliului de conducere") face trimitere la „Președintele" fundației, care posibil se referă la Președintele Consiliului de conducere. Legea nu menționează atribuțiile Președintelui (consiliului de conducere), ceea ce ar putea crea confuzii în privința relației dintre Președinte și consiliul de conducere. Legea trebuie să menționeze atribuțiile și responsabilitățile Președintelui și astfel să ofere claritate cu privire la relația dintre Consiliu și Președinte. În această ordine de idei se propune modificarea art. 25, alin, (6), care va stabili atribuțiile Președintelui Consiliului fundației.

14. Introducerea unui nou articol, anume art. 28^1 se argumentează prin necesitatea reglementării exprese a atribuțiilor administratorului fundației(conducătorul), pentru a delimita clar ce sarcini are fiecare organ în cadrul fundației.

Cît privește modificarea și completarea Legii patronatelor nr. 976-XIV din 11 mai 2000, atragem atenția asupra următoarelor momente:

1. Modificările și completările la art. 13, lit. (d) au fost operate cu scopul identificării faptului că patronatele acordă consultanță nu doar la rezilierea contractului, dar și la încheierea acestora. Tot în acest context, în cadrul articolului sus-numit se completează lit. (e), precum și se includere un nou aliniat, alin. (g^1) în vederea atribuirii partronatelor mai multor drepturi în partea ce ține de relația acestora cu organele administrației publice și sindicatele.

2. Se remarcă necesitatea completării art. 16, alin. (3) din Lege, în măsura în care la constituirea asociației patronale, statutul acesteia să fie semnat de către toți fondatorii patronatului, întrucît la prezentarea actelor organului de înregistrare, acestea nu trebuie să creeze dubii cu privire la autenticitatea acestora.

3. La fel, considerăm relevant completarea art. 17, alin. (2), alin. (3), lit. (d), lit. (f) referitor la lista exhaustivă a actelor pe care fondatorul unui patronat urmează să le prezinte organului de înregistrare, iar adițional fondatorii patronatelor vor prezenta Ministerului Justiției în momentul înregistrării copiile actelor de constituire ale acestora, precum și procesul-verbal al organelor de conducere ale fondatorilor (persoane juridice). Deci, extinderea listei actelor care urmează a fi prezentate la momentul înregistrării asociației patronale, va confirma legalitatea desfășurării ședințelor organelor de conducere, precum și valabilitatea hotărîrilor adoptate.

4. Se modifică și alin. (5) a art. sus-menționat. În prezent există modelul unic al certificatului de înregistrare (Hotărîrii Guvernului Nr. 275 din 10.04.2009 cu privire la modelele unice ale certificatului de înregistrare a organizației necomerciale și certificatului de stat), care urmează a fi aprobat de către Guvern. Prin urmare este necesară modificarea în vederea uniformizării cadrului legislativ.

5. La art. 19, alin. (1), lit.(d) din Lege, urmează a fi inclus un nou temei de refuz și anume în situația în care nu au fost prezentate organului de înregistrare toate documentele prevăzute la art. 17 din Lege, în asemenea situație Ministerul Justiției să posede temei legal pentru a refuza înregistrarea patronatului.

6. În acelaşi timp, la art. 21, alin. (1), lit. (d), (e) şi alin. (2) din Lege urmează a fi excluse. Se consideră inoportun ca asociaţiile patronale să prezinte anual organului de înregistrare darea de seamă cu privire la continuitatea activităţii acestora şi mai mult ca atît, drept urmare a neprezentării acesteia timp de 2 ani consecutiv, organul de înregistrare urmează prin hotărîrea instanţei de judecată să excludă din Registru asociaţia patronală respectivă. Considerăm că prezentele prevederi, constituie o ingerinţă în activitatea internă a organizaţiei, astfel, respectivele acţiuni reprezintă o limitare nejustificată a libertăţii de asociere.

7. La fel, considerăm necesară modificarea art. 22, alin.(2), lit. (d), dat fiind faptul că, în practică, toate serviciile care rezultă din activitatea specificată în scopurile statutare a patronatului, sunt efectuate contra plată.

8. Considerăm pertinentă completarea la art. 24 a alin. (2), cu scopul de a evita limitarea persoanei în dreptul de a stabili numărul membrilor organului de control. Prevederea actuală din Lege impune o obligaţie ca organul de control să fie Comisia de cenzori, care de facto pentru a activa trebuie să fie formată din doi membri. **9.** În ceia ce priveşte art. 25, alin. (2), este oportun ca încetarea activităţii să fie reglementată de prevederile legislaţiei în vigoare, dar nu de statutele patronatelor, deoarece prevederile Codului se aplică şi patronatelor. Astfel pentru a evita dubla reglementare a prevederii se impune modificarea aliniatului dat.

10. De asemenea urmează a fi exclus din Lege art. 28, din motivul că acesta reglementează modalitatea prin care o asociaţie patronală urmează a fi radiată din Registrul de Stat al organizaţiilor necomerciale. Ar fi corect ca modalitatea de dizolvare şi radiere a asociaţiei patronale să fie reglementate doar de prevederile Codului Civil.

Prezentul proiect de lege include modificarea şi completarea Legii sindicatelor nr.1129-XIV din 07 iulie 2000 din următoarele perspective:

1. Art. 1 din Lege urmează a fi ajustat la exigenţele legislaţiei în vigoare şi anume sintagma „organizaţie obştească" să fie substituită cu sintagma „organizaţie necomercială", deoarece conform prevederilor articolului 181 din Codul Civil, persoanele juridice cu scop necomercial sunt definite de către legislator cu termenul de organizaţie necomercială. Din aceste considerente se impune ajustarea articolului 1 la dispoziţiile Codului Civil.

2. Potrivit art. 10 alin. (1) din Lege, se reglementează raporturile juridice cu privire la înregistrarea sindicatului. Astfel, aliniatul se completează cu norme care permit fiecărei structuri sindicale de a se înregistra individual la Ministerul Justiţiei şi prin urmare, alin. (5) din prezentul articol ar trebui exclus, dat fiind faptul că acesta indică expres obţinerea personalităţii juridice a organizaţiei sindicale primare, a centrului ramural teritorial, precum şi a centrului sindical interramural teritorial în baza statutelor centrelor naţionale ramurale şi respectiv, centrelor naţionale interramurale înregistrate la Ministerul Justiţiei.

3. De asemenea, art. 10, alin. (2), lit. b), lit. e) urmează a fi completat cu lista actelor necesare de a fi prezentate la momentul înregistrării la Ministerul Justiţiei. Considerăm binevenit de a include în prezenta Lege, prevederea cu privire la dovada achitării taxei de stat pe motivul că, toate organizaţiile necomerciale stabilite la articolul 181 din Codul Civil, au obligaţia înregistrării statutelor acestora la Ministerul Justiţiei, precum şi înregistrarea modificărilor în actele de constituire ale acestora de a plăti taxa de stat. Prin urmare, pentru a nu crea eventual inegalităţi la momentul înregistrării organizaţiilor necomerciale, urmează a fi stabilită obligaţia sindicatelor de a achita taxa de stat. La fel, urmează să fie reglementată lista actelor necesare referitoare la înregistrarea în Registrul de Stat al organizaţiilor necomerciale a modificărilor cu privire la alegerea/realegerea conducătorului sindicatului.

4. În final, considerăm benefic completarea şi a art. 16, alin. (4). Modificarea se impune prin necesitatea evitării dublei reglementări, deoarece prevederile referitoare la desfacerea contractului individual de muncă prezente în lege, cad sub incidenţa Codului Muncii.
Fundamentarea economico-financiară
Implementarea proiectului de faţă nu atrage cheltuieli financiare suplimentare.
Impactul proiectului
În acelaşi context, drept urmare a adoptării prezentului proiect, se va crea un cadru normativ adecvat în vederea garantării activităţii eficiente a organizaţiilor necomerciale, în special a asociaţilor obşteşti, a fundaţiilor, a patronatelor şi a sindicatelor.
Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative
Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect, Guvernul, în termen de 3 luni de la publicare, va aduce actele sale normative în concordanţă cu prezenta lege.
Consultarea proiectului şi respectarea transparenţei în procesul decizional
În scopul respectării prevederilor legii nr.239 din 13.11.2008 privind transparenţa în procesul decizional, Proiectul a fost plasat pe paginile web ale Ministerului Justiţiei (directoriul „Transparenţa decizională", compartimentul „Consultaţii publice"), şi pe portalul guvernamental particip.gov.md. Avizul a fost prezentat doar de Ministerul Economiei, care a indicat lipsă de obiecţii.

Viceministru **Nicolae Eşanu**